

Nr 114

Lag

om semester;

given Stockholms slott den 17 maj 1963.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer.

Inledande bestämmelser

1 §.

Denna lag äger tillämpning å arbetstagare i allmän eller enskild tjänst med undantag av sådana arbetstagare, för vilka enligt statliga föreskrifter gälla särskilda bestämmelser rörande semester. Från lagens tillämpning är ock undantagen arbetstagare, som är medlem av arbetsgivarens familj eller som avlönas uteslutande genom andel i vinst.

2 §.

Har mellan arbetsgivare och arbetstagare träffats avtal, som innefattar avslående från rätt till semester eller i något avseende mindre förmåner för arbetstagaren än vad i denna lag stadgas, är avtalet i sådan del ogiltigt, med mindre annat anges i lagen.

3 §.

Arbetstagare äger på grund av det arbete, som han under ett kalenderår (kvalifikationsår) utfört för arbetsgivarens räkning, rätt att av denne erhålla semester. Såsom kvalifikationsår må, såframt överenskommelse där- om träffas, gälla annan period av samma längd.

Semestern skall utgå under året näst efter kvalifikationsåret; dock må efter överenskommelse semestern, helt eller delvis, åtnjutas tidigare.

Under semestern skall arbetstagaren åtnjuta lön (semesterlön).

4 §.

Arbetstagare, som utför arbetet i sitt hem eller eljest under sådana förhållanden att det ej kan anses tillkomma arbetsgivaren att vaka över arbets anordnande, är icke berättigad till semester utan äger i stället uppbära särskild semesterlön enligt 16 §.

Vad i 3 § första och andra styckena är stadgat om semester skall äga motsvarande tillämpning beträffande sådan semesterlön.

¹ Prop. 1963: 68; L²U 40; Rskr 181.



5 §.

Upphör anställning innan arbetstagaren åtnjutit semester eller semesterlön, vartill han förvärvat rätt enligt denna lag, skall han erhålla ersättning därför (semesterersättning).

Motsvarande skall gälla, därest arbetstagares anställningsvillkor, utan att anställningen upphör, ändras så att semester skall utgå under kvalifikationsåret i stället för under året näst efter detta. I sådant fall skall vid tillämpning av lagens bestämmelser om semesterersättning så anses som om anställningen upphört vid den tidpunkt, från vilken anställningsvillkoren ändrats.

6 §.

Överlåtelse av företag eller fartyg må icke inverka på arbetstagarens rätt enligt denna lag.

Semesternas längd

7 §.

Semester utgår med två dagar för varje kalendermånad av kvalifikationsåret, under vilken arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst femton dagar. Har arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst åtta och högst fjorton dagar under en kalendermånad, utgår semester för den månaden med en dag.

Med dag, å vilken arbete utförts, jämställs dag, varunder arbetstagaren under pågående anställning

- a) åtnjutit semester;
- b) varit oförmögen till arbetet på grund av sjukdom, dock att dag, som infaller efter det att arbetstagaren till följd av sjukdom varit frånvarande från arbetet under sammanlagt nittio dagar av kvalifikationsåret, jämställs endast om arbetsoförmågan föranletts av yrkesskada;
- c) i samband med havandeskap eller barnsbörd avhållit sig från arbetet, i den mån bortovaren icke överstigit nittio dagar;
- d) fullgjort sådan i 27 § värnpliktslagen eller med stöd därav föreskriven militärövning om högst sextio dagar, som ej är beredskapsövning eller direkt ansluter sig till första tjänstgöring, dock att av tid för militärövning högst sextio dagar under varje kvalifikationsår må räknas arbetstagaren till godo; eller
- e) efter det kalenderår under vilket han fyllt tjugotvå år fullgjort tjänstgöring i civillförsvaret å annan tid än då civillförsvarsberedskap råder eller då beredskapsövning må anordnas vid krigsmakten, dock att av tjänstgöring i civillförsvaret högst sextio dagar under varje kvalifikationsår må räknas arbetstagaren till godo.

Dag, under vilken arbetstagaren varit frånvarande från arbetet av anledning, som i andra stycket b)–e) sägs, skall icke jämnställas med dag å vilken arbete utförts, därest arbete eljest uppenbarligen icke kunnat beredas arbetstagaren å sådan dag. Har arbetstagaren varit frånvarande från arbetet av anledning, som i andra stycket b) sägs, och har frånvaron fortgått oavbrutet under två kvalifikationsår, skall därefter infallande dag av frånvaroperioden icke jämnställas med dag, å vilken arbete utförts.

I fall som avses i andra stycket b) är arbetstagaren skyldig att, om arbetsgivaren så påfordrar, genom intyg av läkare eller uppgift från allmän försäkringskassa styrka att han på grund av sjukdom varit oförmögen till arbetet.

Om förlängd semester för vissa arbetstagare med radiologiskt arbete stadgas i särskild lag.



8 §.

I semestern inräknas icke söndagar. Helgdagar inräknas däri, om semestern utgår med flera dagar i en följd än sex. Sedvanliga fridagar inräknas i semestern.

Arbetstagare, som har att utföra sitt arbete jämväl å söndag, äger åtnjuta ledighet från arbetet å söndag, som infaller under eller omedelbart efter semestern, ehuru sådan dag ej skall inräknas i semestern. Är arbetstagare, varom här är fråga, berättigad till ledighet från arbetet å annan veckodag än söndag och infaller dylik ledighetsdag under semestern, skall den dagen inräknas i semestern.

Vad i andra stycket första punkten sägs med avseende å söndag skall äga motsvarande tillämpning å sådan helgdag, som icke enligt första stycket skall inräknas i semestern.

9 §.

Äger arbetstagare enligt avtal med arbetsgivaren rätt till längre semester än som föreskrives i 7 §, skola övriga bestämmelser i denna lag, i de avseenden ej annat överenskommits, gälla jämväl beträffande den överskjutande delen av semestern. I sådant fall skall en tolfedel av semestern anses belöpa å varje kalendermånad av kvalifikationsåret. Uppstår vid beräkningen av semesterns längd brutet dagantal, skall semestern utgå med närmast högre antal dagar.

Semesterns förläggning

10 §.

Arbetsgivaren äger bestämma, när semestern skall utgå; dock bör semestern, om arbetstagaren icke annat begär, såvitt möjligt förläggas till sommartid. Utan arbetstagarens medgivande må semestern icke förläggas till tid, då arbetstagaren på grund av sjukdom, som inträffat innan semestern börjat, är oförmögen till arbetet, eller till sådan tid för hans bortovaro från arbetet, som enligt 7 § andra stycket c)—e) skall jämföras med tid å vilken arbete utförts. Dylikt medgivande erfordras dock icke, därest arbete eljest uppenbarligen icke kunnat beredas arbetstagaren å tid som nu sagts.

Semestern skall utgå i ett sammanhang, såframt icke överenskommelse om annan ordning träffas med arbetstagaren. Överstiger semestertiden tjugofyra dagar, må dock semestern förläggas till två skilda perioder, av vilka den ena utgör minst tjugofyra dagar.

Semester för arbetstagare å fartyg må icke utan arbetstagarens medgivande utgå annat än i svensk hamn.

11 §.

Arbetsgivaren skall i god tid före semesterns början på lämpligt sätt underrätta arbetstagaren om tiden för semestern. Underrättelsen bör lämnas såvitt möjligt en månad före semesterns början och må icke i något fall givas senare än fjorton dagar dessförinnan.

Å fartyg anställd arbetstagare, som önskar erhålla semester, skall göra skriftlig ansökan därom hos arbetsgivaren. Har sådan ansökan icke gjorts, skall arbetsgivaren i stället för semester utgiva ersättning till arbetstagaren med belopp, motsvarande vad denne skulle hava uppburit i semesterlön; dock må arbetsgivaren i stället, såframt överenskommelse därom träffas med arbetstagaren, under högst ett år uppskjuta semestern.



Semesterlön

12 §.

Arbetstagare, som är avlönad med tidlön, beräknad för vecka eller längre tidsenhet, äger uppbära den å semestertiden belöpande lönen.

För annan arbetstagare än i första stycket sägs utgör semesterlönen för hela semestertiden nio procent av arbetstagarens sammanlagda arbetsinkomst i anställningen under kvalifikationsåret. Är arbetstagaren berättigad till längre semester än som föreskrives i 7 §, skall för varje dag, varmed semestern för år räknat överstiger tjugofyra dagar, semesterlönen höjas med fyra tiondels procent av inkomsten.

Vid tillämpning av andra stycket skall i arbetsinkomsten icke inräknas semesterlön, sjuklön eller sådant tillägg till lönen, som utgått för tid utöver den för arbetstagaren normala arbetstiden (övertidstillägg). För varje dag som arbetstagaren varit frånvarande från arbetet och som enligt 7 § andra stycket b)—e) jämföras med dag, å vilken arbete utförts, skall arbetsinkomsten ökas med ett belopp, motsvarande arbetstagarens genomsnittliga dagsinkomst i anställningen under kvalifikationsåret.

Vid beräkning av semesterlön skall hänsyn icke tagas till förmån av fri bostad eller till löneförmån, som är avsedd att utgöra ersättning för särskilda kostnader.

För arbetstagare, vars semesterlön helt eller delvis skall beräknas på sätt i andra stycket sägs, må överenskommelse träffas om annan beräkning än ovan föreskrives, såframt överenskommelsen har form av kollektivavtal och å arbetstagar sidan slutits eller godkänts av organisation, som enligt lagen om förenings- och förhandlingsrätt är att anse såsom huvudorganisation. Arbetsgivare, som är bunden av dylikt kollektivavtal, må tillämpa det jämväl beträffande arbetstagare, vilken ej är medlem av den avtalsslutande organisationen å arbetstagar sidan men sysselsättes i sådant arbete, som avses med avtalet; dock gäller vad nu sagts ej arbetstagare, som omfattas av annat tillämpligt kollektivavtal.

13 §.

Arbetstagare, som är i arbetsgivarens kost, äger för varje dag, då han under semestern icke till någon del erhåller denna förmån, rätt till skälig ersättning därför. Ersättning för kost utgår härvid jämväl för söndag och helgdag, som infaller under semestern.

14 §.

Semesterlön skall, såvida ej överenskommelse om annat träffas enligt 12 § sista stycket, utbetalas till arbetstagaren i samband med semestern.

15 §.

Arbetstagare mister rätten till semesterlön, om han under någon del av semestern utför avlönat arbete inom sitt yrke. Utan sådan påföljd äger dock arbetstagare i anställning, som innehaves jämsides med den vari semestern åtnjutes, utföra arbete som ej går utöver det vanliga.

16 §.

Arbetstagare, som avses i 4 §, är berättigad till särskild semesterlön med nio procent av arbetstagarens sammanlagda arbetsinkomst hos arbetsgivaren under kvalifikationsåret.

Belräffande arbetstagare, varom här är fråga, skall vad i 12 § fjärde stycket och 13 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Särskild semesterlön skall utbetalas till arbetstagaren senast den 30 juni näst efter kvalifikationsårets utgång eller, därest kvalifikationsåret utlöper efter den 30 april, senast två månader efter dess utgång.

17 §.

Har arbetstagare under viss kalendermånad för arbetsgivarens räkning utfört, förutom arbete som avses i 4 §, jämväl annat arbete utan att semesterlön skall beräknas enligt 12 §, skall jämväl sistnämnda arbete anses vara utfört under förhållanden, som avses i 4 §, och arbetstagaren förty vara berättigad till särskild semesterlön för arbetet i dess helhet enligt bestämmelserna i 16 §.

Semesterersättning

18 §.

Semesterersättning skall bestämmas enligt de i 12, 13, 16 och 17 §§ stadgade grunderna. Vid beräkning av semesterersättningens storlek skall, där arbetstagaren var avlönad med tidlön, beräknad för vecka eller månad, av lönen å varje dag, för vilken semesterersättning skall utgå, anses belöpa vid veckolön en sjättedel och vid månadslön en tjugofemtedel. För arbetstagare i arbetsgivarens kost skall ersättning för kosten utgå allenast för det antal dagar, för vilket ersättning i övrigt skall beräknas.

Har arbetstagare utan invändning mottagit semester, vartill han ännu icke förvärvat rätt eller som han eljest ännu icke varit berättigad åtnjuta, må honom tillkommande semesterersättning minskas med så stor del av ersättningen som svarar mot förhållandet mellan den i förskott åtnjutna semestern och den semester vartill arbetstagaren vid tidpunkten för anställningens upphörande förvärvat rätt. Vad nu sagts skall dock ej gälla, om förskottsemestern åtnjutits mer än fem år före anställningens upphörande.

19 §.

Semesterersättning skall utbetalas inom en vecka från utgången av det kalenderkvartal, varunder arbetstagarens anställning upphört, eller, därest arbetstagaren innehaft sin anställning sedan minst tre månader, inom en vecka efter anställningens upphörande.

Möter hinder mot att inom den i första stycket angivna tiden beräkna semesterersättningens storlek, må semesterersättningen utbetalas senare än där sägs; dock skall semesterersättningen i dylikt fall utbetalas inom en vecka sedan hindret upphört.

Särskilda bestämmelser

20 §.

Asidosätter arbetsgivare sina förpliktelser enligt denna lag, skall han gälda, förutom den semesterlön eller semesterersättning vartill arbetstagaren på grund av lagen kan vara berättigad, ersättning för uppkommen skada.

Vid bedömande om och i vad mån skada uppstått skall hänsyn tagas även till arbetstagarens intresse av att erhålla semester och övriga sådana omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Om det med hänsyn till den skadevällandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande i avseende å tvistens uppkomst, skadans storlek eller om-



ståndigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas; fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet må ock äga rum.

21 §.

Älägges skadeståndsskyldighet flera, skall den fördelas mellan dem efter den större eller mindre skuld, som provas ligga envar till last.

22 §.

Envar, som vill fordra lön, ersättning eller skadestånd enligt denna lag, skall anhängiggöra sin talan inom två år från utgången av det år, varunder arbetstagaren enligt lagen ägt åtnjuta den förmån, till vilken anspråket hänför sig. Försummas det, är talan förlorad.

23 §.

Mål, som avse tillämpningen av denna lag, upptagas och avgöras av allmän domstol; dock skola mål beträffande arbetstagare, vilkas arbetsavtal regleras av kollektivavtal, anhängiggöras vid arbetsdomstolen. Att betalningsföreläggande för fordran på semesterlön eller semesterersättning enligt lag må sökas vid allmän underrätt jämväl om arbetsavtalet regleras av kollektivavtal, därom är särskilt stadgat.

I fråga om anhängiggörande och utförande hos arbetsdomstolen av talan jämlikt denna lag skall gälla vad i 13 § lagen om arbetsdomstol stadgas, ändock att målet ej är sådant som i sistnämnda lag sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963, från och med vilken dag semester rätt enligt lagen kan förvärvas.

Genom denna lag upphäves lagen den 29 juni 1945 (nr 420) om semester.

Beträffande det antal dagar under en kalendermånad, å vilka arbetstagare skall hava utfört arbete för arbetsgivarens räkning för att bli berättigad till semester, skall såvitt avser månad före den 1 januari 1964 i stället för bestämmelserna i 7 § första stycket nya lagen tillämpas vad som stadgas i 7 § första stycket i den äldre lagen.

Angående semester, vartill rätt förvärvats före den 1 januari 1964, skola i stället för bestämmelserna i 12 § andra och tredje styckena nya lagen gälla bestämmelserna i 14 § andra stycket i den äldre lagen samt i stället för 16 och 17 §§ nya lagen bestämmelserna i 17—19 §§ i den äldre lagen; dock skall den i 18 § sistnämnda lag avsedda semesterlönen utgöra nio procent av arbetsinkomst som belöper på tid efter den 30 juni 1963.

Arbetstagare som den 1 juli 1963 förvärvat semester rätt enligt den äldre lagen skall, i den mån han icke då åtnjutit honom enligt nämnda lag tillkommande förmån, äga åtnjuta semesterförmån enligt bestämmelserna i den nya lagen, med iakttagande dock av vad i tredje och fjärde styckena ovan är stadgat.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräftat låtit.

Stockholms slott den 17 maj 1963.

GUSTAF ADOLF

(L. S.)

(Socialdepartementet)

SVEN ASPLING